

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 3656/29.03.2012
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

CLASA PREGĂTITOARE

**Programa școlară
pentru disciplina**

DEZVOLTARE PERSONALĂ

*Aprobată prin ordin al ministrului
Nr. 3656/29.03.2012*

București, 2012

Notă de prezentare

Disciplina *Dezvoltare personală* face parte din aria curriculară *Consiliere și Orientare*, are caracter obligatoriu și este prevăzută în planul cadru de învățământ cu un buget de timp de 1-2 ore/săptămână, pe durata unui an școlar.

Programa de *Dezvoltare personală* pentru clasa pregătitoare este primul pas al unui program secvențial de dezvoltare și pregătire pentru viață și pentru viitor. În cadrul Ciclului achizițiilor fundamentale, disciplina *Dezvoltare personală* este dedicată dezvoltării capacității elevului de a se autocunoaște și de a-și exprima într-o manieră pozitivă interesele, aptitudinile, trăirile personale, abilitățile de relaționare și comunicare, reflecțiile cu privire la învățare.

Se dorește ca prin această disciplină să se facă saltul de la învățământul tradițional centrat pe informații/cunoștințe la educația formativă, care îi sprijină pe elevi în dezvoltarea de abilități și atitudini pentru viață, a unui stil de viață sănătos, a capacității de apreciere a similitudinilor și a diferențelor individuale, de respect pentru sine și pentru ceilalți.

Activitățile de *Dezvoltare personală* permit conștientizarea procesului de transformare a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor în comportamente aplicabile în viața reală, cu finalitate pozitivă pentru sine și societate. Această disciplină poate fi considerată una de pre-consiliere din punctul de vedere al metodelor utilizate și al complexității situațiilor abordate.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, deprinderi și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit identificarea și rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale specifice disciplinei *Dezvoltare personală* pentru Ciclul achizițiilor fundamentale reflectă necesitatea explorării dezvoltării personale/sociale, a abilităților și a atitudinilor de învățare ale copiilor în vederea descoperirii și experimentării potențialului și a resurselor proprii, pentru a deveni o persoană responsabilă, autonomă, creativă și independentă.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora.

Exemplele de activități de învățare constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul formării competențelor. Pentru realizarea competențelor specifice sunt propuse diferite tipuri de activități de învățare, care valorifică experiențele de învățare ale elevului la alte discipline școlare și care integrează strategii didactice adecvate contextelor de învățare. Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare, în funcție de nevoile grupului cu care lucrează, astfel încât acestea să asigure un demers didactic adecvat contextului specific al fiecărei clase de elevi.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea demersului didactic și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare, în consonanță cu specificul disciplinei *Dezvoltare personală*. Conținuturile învățării prezintă ariile tematice/conceptuale corespunzătoare pentru nivelul de dezvoltare și înțelegere specific clasei pregătitoare. Strategiile didactice evidențiate în programă oferă o imagine de ansamblu asupra modalităților de lucru cu copiii în cadrul acestei discipline. Contextele non-formale și informale oferă sugestii despre posibilitățile de extindere și aprofundare a activităților în afara orelor de clasă. Elementele de evaluare continuă orientează cadrul didactic în demersul de apreciere a nivelului de dezvoltare a competențelor copiilor și de ajustare a activității didactice.

Competențe generale

- 1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți**
- 2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copii și adulți cunoscuți**
- 3. Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Manifestarea interesului pentru autocunoaștere și a atitudinii pozitive față de sine și față de ceilalți

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
1.1. Identificarea unor trăsături personale elementare	<ul style="list-style-type: none"> - identificarea și denumirea trăsăturilor fizice sub formă de jocuri (culoarea ochilor „Cine are ochi albaștri să ridice pătratul verde”, lungimea părului, înălțimea, greutatea etc.) și valorizarea diferențelor - desenarea conturului corpului în mărime naturală pe coli de flipchart; colorarea conturului astfel încât să semene cât mai bine cu sine (culoarea părului, culoarea ochilor etc.); decuparea și afișarea produselor - vizualizarea în oglindă a elementelor corporale și denumirea acestora - jocuri pentru recunoașterea copiilor, pe baza enumerării trăsăturilor personale – <i>Exemplu:</i> „Harta mea”, „Ghici cine este?” - realizarea de desene de tip autoportret, colaje despre propria persoană - prezentarea fotografiei proprii, la vârste diferite - discuții în perechi sau în grupuri mici pe baza desenelor și poveștilor create de fiecare persoană despre părțile corpului și rolul acestora - jocuri de continuare a unor fraze: „Eu pot să...”, „Îmi place de mine pentru că...”, „Mâncarea mea preferată este...”, „Culoarea mea preferată este...”, „Pe tine te apreciez pentru că...”, „Sunt mândru de mine atunci când...”
1.2. Respectarea unor reguli simple de igienă personală	<ul style="list-style-type: none"> - jocuri de identificare a regulilor de igienă personală și a situațiilor de aplicare a acestora, realizarea unor colaje sau desene care ilustrează reguli de igienă - jocuri de identificare a obiectelor de igienă personală și explicarea modului de folosire a acestora - recunoașterea în imagini date a respectării/încălțării regulilor de igienă personală, a locuinței, a sălii de clasă etc. - vizionarea unor filmulețe despre igiena personală - discuții în grupe mici și cu toată clasa despre rolul și consecințele respectării/nerespectării regulilor de igienă personală - activități practice de exersare a acțiunilor de îmbrăcare/dezbrăcare, legare a șireturilor, spălare a mâinilor înainte de servirea mesei, după utilizarea toaletei, ordonare a hainelor, aranjarea/împachetarea hainelor, închiderea fermoarului, nasturilor în vederea dezvoltării independentei față de adult etc.
*1.3. Recunoașterea asemănărilor/deosebirilor dintre sine și ceilalți după criterii simple	<ul style="list-style-type: none"> - <i>audierea unor povești povestiri, texte literare pentru identificarea asemănărilor și deosebirilor dintre personaje</i> - <i>sortarea fotografiilor copiilor după criterii, cum ar fi: cei care au părul lung, cei care au ochii verzi, cei care zâmbesc, cei îmbrăcați în port tradițional etc.</i> - <i>desenarea conturului mâinii sau a amprentelor personale pe coli de hârtie sau pe pânză, crearea unor lucrări colective</i> - <i>confecționarea unor cadouri de tip „lucru manual/handmade” care să fie dăruite unui copil din grup și care să exprime ceea ce admiră la acel copil</i>

2. Exprimarea adecvată a emoțiilor în interacțiunea cu copiii și adulți cunoscuți

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
2.1. Recunoașterea emoțiilor de bază raportate la experiențele de viață trăite	<ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor secvențe din desene animate, filme pentru copii, audierea unor povești consacrate și organizarea unor jocuri pentru identificarea emoțiilor de bază - crearea unor povești de grup prin completarea frazelor lacunare – <i>Exemplu:</i> „Fetița și băiețelul sunt veseli pentru că...” - dialog având ca suport imagini cu emoții de bază, cu ajutorul cărora să se analizeze: „Ce fac atunci când sunt trist, când mi-e frică, când sunt fericit, când sunt relaxat?” - roata emoțiilor pentru diferite situații – <i>Exemplu:</i> prima zi de școală, întâlnirea cu noii colegi, când este încurajat/certat de părinți, sărbătorirea zilei de naștere, un nou membru în familie etc. - jocuri din folclorul copiilor, practicate în școală sau în cercul de joacă din afara școlii care vizează exprimarea emoțiilor
2.2. Identificarea și aplicarea regulilor de comunicare specifice în activitatea școlară	<ul style="list-style-type: none"> - exprimarea prin desen a regulilor de comunicare și afișarea acestora pentru a fi vizualizate de elevi – <i>Exemplu:</i> vorbim pe rând, ascultăm activ, respectăm programul școlar, ajutăm colegii când ne solicită sprijinul, adresăm întrebări etc. - jocuri de tipul „Continuă propoziția”, „Continuă povestea” în care propoziția/povestea este începută de învățător sau de un copil și se construiește în lanț (se dă un titlu, se analizează, se desenează imaginile principale etc.) - jocuri de asociere verbală de tipul „Eu spun o culoare, tu spui o legumă/fruct care are culoarea respectivă!” - jocuri de rol cu marionete ilustrând modalități pozitive/negative de interacțiune verbală sau fizică: se ajută unii cu ceilalți, se exprimă politicos (te rog, mulțumesc), se întrerup, se lovesc, se împing etc. - jocuri de selecție și plasare de jetoane: Da (comunicare eficientă)/Nu (comunicare ineficientă)
*2.3. Explorarea caracteristicilor ființelor și obiectelor preferate și a interacțiunii simple cu acestea	<ul style="list-style-type: none"> - <i>jocuri de cunoaștere/intercunoaștere de tipul „Pot să te prezint eu?” în care fiecare copil își prezintă prietena/prietenul secret</i> - <i>realizarea unui jurnal în imagini „Eu și prietenul/prietenii mei” în care copilul desenează prietenul/prietenii, activitățile preferate desfășurate împreună, obiectele/ ființele de care se simt atașați tc.</i> - <i>organizarea unor evenimente: „Ziua/săptămâna prieteniei”, „Expoziția de desene dedicată prietenilor”, „Târgul simbolurilor prieteniei” (cu participarea părinților și a comunității)</i>

3. Utilizarea abilităților și a atitudinilor specifice învățării în context școlar

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
<i>Până la finalul clasei pregătitoare vor fi formate următoarele competențe:</i>	<i>Pe parcursul clasei pregătitoare se recomandă derularea următoarelor activități:</i>
3.1. Identificarea unor rutine în activitatea școlară	<ul style="list-style-type: none"> - discuții la începutul anului școlar despre noile rutine (pauze, orar zilnic, orar săptămânal, vacanțe etc.) - discuții de explorare a intereselor și a experiențelor anterioare ale copiilor la începutul fiecărei zile/teme/săptămâni în cadrul „Întâlnirii de dimineață” - transformarea spațiului clasei într-un mediu prietenos, care să faciliteze învățarea: modalități de prezentare personală afișate pe mese/bănci, construirea în echipă a simbolului clasei care va fi afișat pe ușa clasei, expunerea produselor activităților la nivelul elevilor pentru a fi vizualizate - interpretarea unor melodii preferate pentru anunțarea pauzei: „Cum mi-ar plăcea să sune clopoțelul în școala mea?”

	<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor scurte secvențe filmate de învățători/educatori/părinți în care elevii povestesc despre cum se simt în clasa pregătitoare - desenarea unor exemple despre diferite secvențe ale unei zile la școală - teatru de marionete: „Sunt în clasa pregătitoare”
<p>3.2. Aplicarea unor tehnici simple care sprijină învățarea și succesul școlar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizarea orarului prin lipirea imaginilor cu activitățile zilnice și săptămânale - personalizarea orarului: desen, colaj, pictură, elemente grafice - jocuri de rol: „Cum învățăm la școală?” - desenarea momentelor specifice unei zile obișnuite de școală - distribuirea și asumarea unor sarcini în clasă (aranjarea jucăriilor, udatul florilor, distribuirea fișelor de lucru, afișarea produselor realizate de către copii în cadrul unei secvențe de lucru, ștergerea tablei, aranjarea consumabilelor, inserarea produselor activității în portofolii etc.) - vizită în școală (birou director, cancelaria profesorilor, cabinet consiliere, toaletă, alte clase, bibliotecă, sală de sport, cabinet medical, cabinet stomatologic etc.) - sărbătorirea primelor 100 de zile de școală prin desene, lucruri interesante învățate sau momente în care s-au simțit bine
<p><i>*3.3. Identificarea hobby-urilor, jocurilor și a activităților preferate, talentelor/predispozițiilor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>prezentarea în fața grupului a unor obiecte personale care exprimă cel mai bine ceea ce îi place fiecăruia să facă, pentru valorizarea abilităților fiecărui copil, indiferent de domeniu</i> - <i>ghicitori, colaje despre hobby-uri și activități preferate</i> - <i>„Micul colecționar”, prezentarea colecțiilor pe care fiecare le are acasă sau a obiectului/jucăriei/activității preferate</i> - <i>realizarea unor albume, agende speciale, portofolii care cuprind date personale despre activități preferate, aptitudini, realizări etc.</i> - <i>jocuri/activități de identificare a unor abilități, a predispozițiilor native/talentelor copiilor în diverse domenii (muzică, dans, gimnastică, desen etc.): cântare vocală sau la un instrument, desenat, decupat, sărit coarda, bun la fotbal, povestit, a fi curajos, a fi politicos, a răspunde la întrebări, calcul matematic simplu, rezolvat probleme de logică etc.</i> - <i>concursuri de genul „Copiii au talent”, jocuri de mișcare muzical-literare, serbări etc.</i> - <i>realizarea unor expoziții cu temă, care să cuprindă produsele, lucrările elevilor clasei</i> - <i>desen/pictură, colaj: „Ce îmi place să fac?”</i> - <i>crearea unor centre de interes (construcții, pictură, lectură, științe, muzică etc.) unde copiii pot opta să lucreze, în funcție de interes</i>

Sugestii metodologice

Programa școlară pentru *Dezvoltarea personală* la clasa pregătitoare este un instrument de lucru care permite cadrelor didactice:

- să-și orienteze propria activitate pentru formarea la elevi a competențelor specifice domeniului, în contexte de învățare diverse;
- să-și manifeste creativitatea pentru a adapta demersul didactic la particularitățile elevilor, respectând astfel un principiu de bază în domeniul consilierii și orientării: toate persoanele sunt speciale și valoroase pentru că sunt unice;
- să valorifice în contexte variate competențele și atitudinile transferabile dezvoltate în cadrul disciplinei (încredere în sine, lucrul în echipă, exprimarea emoțiilor, interacțiunea pozitivă cu ceilalți etc.);
- să valorifice oportunitățile oferite de tematicile și activitățile de învățare propuse în cadrul altor discipline pentru a dezvolta competențe specifice *Dezvoltării personale*.

Conținuturi¹ utilizate pentru dezvoltarea competențelor specifice

Autocunoaștere și atitudine pozitivă față de sine

- Cine sunt eu?
- Trăsături fizice-schema corporală (alcătuirea și denumirea părților corpului, utilizarea părților corpului în diferite activități)
- Caracteristici personale simple, observabile în activitățile școlare și extrașcolare (îmi place să cânt, îmi place să desenez, sunt ordonat, sunt politicos, îmi place să joc fotbal etc.)

***Respectarea diversității**

- Eu și ceilalți – noi. Asemănări și deosebiri dintre sine și ceilalți după diferite criterii simple observabile: aspecte fizice, gen, vârstă, port (explicații simple, pozitive, valorizante pentru diferențele identificate)

Igiena personală

- Norme de igienă corporală (la baie, igienă dentară, îmbrăcăminte)
- Somn, odihnă, relaxare (observarea modificărilor de program față de grădiniță)
- Igiena locuinței, a sălii de clasă (aranjarea jucăriilor/cărților, utilizarea coșului de gunoi, ștergerea prafului, aerisire)

Trăire și manifestare emoțională, starea de bine

- Emoții de bază: bucurie, tristețe, frică, furie
- Cum se exprimă emoțiile în comportamente

Comunicare școlară eficientă

- Comunicarea cu colegii și cadrul didactic la clasă: anunțarea răspunsului, așteptarea rândului, completarea răspunsurilor colegilor după ce aceștia au încheiat, exprimarea opiniei personale, criticarea ideii nu a colegului.

***Interacțiuni simple cu ființe și obiecte familiare**

- Persoane, animale, obiecte preferate și caracteristicile acestora (mama, tata, bunica/bunicul, o prietenă/un prieten, un frate/o soră, un animal, o jucărie, o carte, un loc preferat etc.)

Abilități și atitudini de învățare

- Reguli elementare ale noilor rutine specifice activității școlare (pauze, orar zilnic, orar săptămânal, durata unei activități etc.)
- Tehnici simple care sprijină învățarea (întreruperea jocului, pregătirea materialelor, concentrarea asupra rezolvării sarcinilor, eliminarea surselor de perturbare a atenției, momente de relaxare etc.)

Cadrul didactic va utiliza conținuturile fără definiții, clasificări sau inputuri teoretice focalizate pe memorare. Specificul disciplinei *Dezvoltare personală* constă în faptul că alături de lista conținuturilor specifice enunțate, cadrele didactice vor valorifica mai ales experiențele personale ale copiilor, în manieră integrată, printr-o raportare permanentă la ceea ce gândesc, simt și se comportă aceștia. Autenticitatea experiențelor de învățare se relevă atunci când elevii vor aplica în viața reală competențele explorate, descoperite și exersate la această disciplină, în contexte de învățare diferite. Modulele tematice ale programei conferă un spațiu generos, în care elevii sunt invitați să conștientizeze cine sunt, ce fel de

¹ Conținuturile marcate cu asterisc sunt utile pentru dezvoltarea competențelor propuse la extindere.

emoții au, cum să se raporteze sănătos la ceilalți (diversitate), cum să fie motivați să învețe cu succes, ce meserii/profesii le-ar plăcea să practice. Acestea se regăsesc la nivelul fiecărui an de studiu al Ciclului achizițiilor fundamentale, după cum urmează:

- Autocunoaștere și stil de viață sănătos
- Dezvoltare emoțională și socială
- Aspecte specifice ale organizării învățării la școlarul mic

Au fost marcate cu asterisc componentele care vor fi urmărite la extindere (respectiv, în cadrul opțiunii pentru studierea disciplinei în 2 ore pe săptămână). Alte modalități de extindere se referă la inițierea unor activități aprofundate, în acord cu nevoile observate/exprimate ale elevilor sau părinților (de exemplu: exersarea abilităților de comunicare și exprimare a emoțiilor). Este important de luat în considerare și opțiunea realizării unor activități integrate sau diversificarea/extinderea activităților non-formale.

Strategii didactice

Activitățile propuse pentru clasa pregătitoare pot fi realizate într-o oră de curs sau secvențial, în funcție de obiectivele specifice vizate. De exemplu, pot fi dedicate 10-15 de minute la începutul fiecărei zile pentru *Întâlnirea de dimineață* cu scopul de a:

- conecta copiii la cerințele grupului, locului și a activităților planificate;
- permite un prim contact emoțional între membrii grupului;
- explora interesele specifice de învățare ale elevilor;
- identifica experiențele anterioare și a cunoaște așteptările elevilor cu privire la activitățile ce urmează a fi derulate.

Alte 10-15 de minute pot fi alocate la finalul zilei (sau la finalul săptămânii sau al unui modul tematic), atunci când elevii pot fi invitați să își exprime trăirile și interesele specifice cu privire la ceea ce au descoperit sau experimentat, pot fi organizate activități specifice de cultivare și valorizare a intereselor și a aptitudinilor specifice ale fiecărui elev (de exemplu: expoziții, discuții pe baza portofoliului personal etc.). Acest moment este important pentru că asigură "închiderea cercului": creează contextul exprimării emoțiilor trăite și a atitudinii copiilor față de activitățile derulate, contribuie la dezvoltarea coeziunii grupului prin reflectarea "împreună" asupra produselor individuale sau de grup, valorizează rezultatele fiecăruia și asigură o bază pozitivă pentru dezvoltarea încrederii în sine. Accentul se pune pe crearea unui climat securizant, de non-etichetare, valorizant și încurajator.

Un aspect important și semnificativ al programei de *Dezvoltare Personală* este posibilitatea de a realiza transdisciplinar activitățile acesteia. Programa oferă un echilibru între a învăța *despre* sau *cu ajutorul modulelor tematice* propuse, și a învăța *dincolo* de acestea. Astfel, pot fi alocate 5-10 minute în cadrul activităților realizate la alte discipline, pentru secvențe de dezvoltare personală care se referă la: reflecții cu privire la calități/interese personale, modalități de interacțiune, comunicare și exprimare a emoțiilor sau conexiuni cu viața reală, pentru că fiecare disciplină permite și creează momente favorabile discutării unor astfel de aspecte. Este opțiunea cadrului didactic de a alege modalitatea cea mai adecvată de dezvoltare a activităților, în funcție de particularitățile și cerințele grupului de elevi.

În cazul claselor simultane (sau a existenței copiilor cu CES), activitățile pot fi realizate în echipe mixte pentru încurajarea colaborării, cooperării, respectului pentru diversitate, empatiei. O altă modalitate de lucru recomandată este aceea a derulării activităților pe grupe de vârstă, cu derivarea complexității conținuturilor și activităților, accentul punându-se pe împărtășirea experiențelor pozitive (de exemplu: elevii/grupele mai mari prezintă celor mai mici produsele realizate și invers).

Este recomandat ca disciplina *Dezvoltare personală* să fie realizată de către cadrul didactic de la clasă. Acesta poate colabora cu psihologul sau consilierul școlar pentru a se consulta cu privire la cele mai adecvate modalități de lucru cu copiii, recomandarea unor resurse suplimentare care pot fi utilizate sau organizarea unor activități în parteneriat.

De asemenea, este recomandată implicarea părinților în activități prin: invitarea la clasă pentru vizionarea și participarea la expozițiile/târgurile elevilor, participarea la serbări, concursuri, excursii, carnavaluri, activități practice realizate de elevi sau în echipă părinți-copii, discuții pe baza portofoliilor elevilor (activități, produse realizate, abilități, atitudini dobândite/dezvoltate), vizite la locul de muncă al părinților etc.

În cadrul activităților de *Dezvoltare personală* elevii explorează, apoi aplică și ulterior reflectează asupra propriului progres. Din această perspectivă, predarea se distanțează considerabil de înțelesul ei tradițional de "transmitere de cunoștințe". Rolul cadrului didactic este de a organiza și oferi oportunități de joc și învățare care să-i permită elevului să-și descopere și să experimenteze propriile abilități și atitudini, de a particulariza și facilita transferul în viața reală.

Selecția activităților se va face și în funcție de specificul local, precum și de disponibilitatea resurselor materiale. Echipele de management ale școlilor sunt responsabile pentru asigurarea unor resurse logistice corespunzătoare derulării acestei discipline.

Strategiile didactice recomandate pentru orele de *Dezvoltare personală* sunt cele activ-participative, în care elevul este elementul central. Disciplina are un accentuat caracter explorator și practic-aplicativ și presupune implicarea directă a elevilor. Elevii conștientizează, exersează abilități și atitudini într-un mediu prietenos de învățare, devin responsabili pentru modul în care se implică în jocurile și activitățile propuse. Este foarte important ca activitățile să fie organizate sub formă de joc, să fie distractive, să-i determine pe copii să se simtă bine. Sarcinile de lucru pot fi realizate individual, în diadă/echipă, prin muncă independentă sau facilitate de cadrul didactic.

O activitate poate debuta cu un scurt brainstorming care valorifică ideile creative și experiențele anterioare ale copiilor; metodele și tehnicile art-creative permit utilizarea unei palete largi și inventive de resurse (de la cele uzuale precum creioanele și colile colorate, pensulă și acuarele, foarfeci, lipici la materialele reciclabile, elemente din natură, bucăți de material textil, plastic sau lemnos etc.) care antrenează și motivează copilul. Este recomandată crearea unor produse diverse, colorate, care să valorifice imaginația și creativitatea copilului; jocul de rol și simularea (dramatizare, marionete, teatru) pregătesc copilul pentru situații reale de viață și facilitează dezvoltarea comunicării verbale și non-verbale, a empatiei, a toleranței, lucrul în echipă; problematizarea oferă oportunitatea de a căuta soluții pentru diferite situații de tip investigativ și de a stimula curiozitatea naturală a copilului. Exercițiile și jocurile vor îmbina mișcarea, verbalizarea, manipularea unor obiecte; conversația euristică, dezbateră și discuțiile de grup permițând copiilor să se raporteze, să învețe și să valorizeze atât experiența personală, cât și experiența colegilor. Tehnicile specifice dezvoltării gândirii critice (de exemplu: Turul galeriei, Ciorchinele, Jurnalul cu dublă intrare, Pălăriile gânditoare) asigură exprimarea propriilor opinii și creează premisele dezvoltării asertivității. Utilizarea unor secvențe din filme sau a imaginilor din planșe/cărți de povești reprezintă, printre altele, suporturi intuitiv-concrete indispensabile învățării la vârsta de 6/7 ani.

În ceea ce privește contextele non-formale și informale de realizare a activităților de *Dezvoltare personală* sunt recomandate: vizitele la bibliotecă, muzee, companii (firme, fabrici, magazine, cabinete), participarea la spectacole de teatru, întâlniri cu personalități de succes din comunitate (actori, sportivi etc.), cu medici, psihologi, stomatologi, polițiști sau cu personaje din desene animate. Atunci când este posibil, activitățile vor fi realizate într-un spațiu neconvențional (parc, curtea școlii). Copiii vor fi încurajați să participe și să organizeze, sub îndrumarea cadrului didactic, evenimente educaționale (Ziua taților, Ziua bunicilor, Festivalul diversității, Târgul meseriilor), expoziții cu rezultatele activităților (Prima mea expoziție, A venit primăvara!). Sunt încurajate parteneriatele cu alte clase din școală sau din alte școli, realizarea acțiunilor caritabile (de 1 iunie, cu ocazia diferitelor sărbători) și de voluntariat.

În ceea ce privește elementele de evaluare, se va urmări realizarea unui feedback permanent. În cadrul orelor de *Dezvoltare personală* nu se utilizează calificative sau modalități de notare, iar acest fapt nu este o recomandare, ci o opțiune fermă.

Recomandăm utilizarea următoarelor metode de evaluare: activități practice, proiectul individual și de grup, exprimarea ideilor și a argumentelor personale prin: poster, desen, colaj (activitatea finalizată prin expunerea lucrărilor și apoi inserarea în cadrul portofoliului fiecărui copil). Portofoliul va fi prezentat părinților în diferite momente pe parcursul anului școlar, iar acesta va constitui un prilej de dialog pe marginea intereselor/talentului copilului și a ariilor recomandate pentru îmbunătățire. Alte modalități de realizare a evaluării sunt reprezentate de discuțiile de grup, utilizarea cadranelor învățării (ce mi-a plăcut, ce nu mi-a plăcut, ce am învățat, ce voi folosi etc.), precum și a fișelor individuale de observație (completate de către cadrul didactic).